

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
випосить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:
на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотків.
Телефон Редакції ч. 1484.
Конт. почт. щадниця ч. 98.704.

РУСЛАН

ХРИСТИЯНСЬКО-СУСПІЛЬНИЙ ДНЕВНИК.

„Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо рукою ми серце і віра рукою“. — 3 Русланових польвів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського ул. Я
гайлонська ч. 3.

Рукописи звертає ся лиш. а
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від порта. — Оповістки
звичайні приймають ся по ціні
30 с. від стрічки, а в „Надіслан-
нім“ 40 сот. Подяки і привітан-
ня донесення по 30 сот. від стрічки

Дух руїни.

Коли ми перед кількома тижнями в ста-
ті „Дух руїни“ вказали на нові ферменти ра-
дикальних живел в національно-демократи-
чній сторонництві, то були ми ведені немов
предчутем того, що вчера діяло ся на „народ-
нім зїзді“. Те, що важкими зусиллями обох
народних заступництв парламентарного і сой-
мового було вже недалеком до здійснення, а
саме виборча реформа, по вчерашних бурли-
вих нарадах „народного зїзду“ знова опина-
ло ся мабуть в темнім куті, а головний кер-
маніч в нашій народі др. К. Левицький, на-
слухав ся стільки докорів, лайки і грїзб зі
сторони Скварка, Старуха, Цегельського і
інших національно-демократичних дипломатів,
що аж жалко того чоловіка і его щарої пра-
ці. Дух руїни в особі В. Будзиновського в его
розмові з редактором „Slow-a polsk-oro“ вбив
університетську справу, а тепер той сам дух
руїни в особі горячекрових людців добиває й
довго виждану цілим нашим народом сойм-
ову виборчу реформу.

Після річевого звіту д-ра К. Левицького
про парламентарну і соймову політику наших
послів в двох найважнійших під сю хвилю
для нашого народу справах, університетській і
виборчій реформі, зняла ся хуртовина, якої
образ не дуже добре засвідчив про політич-
ну зрілість великої часті учасників.

Роздали ся голосні обьяви недоволення.
Серед гамору прийшов до слова п. З. Сквар-
ко і як пише „Народне Слово“: „Полемізує
з кінцевими висновками д-ра К. Левицького, де
др. Левицький говорив про евентуальну крамо-
лу, яка може нам дуже пошкодити. Коли по-
думці бесідника, крамолою має бути річева(?)
критика діяльності наших послів, то бесідник
не годить ся з таким розумінням сього слова.
Критика і оцінка політичної діяльності в ці-
лі її оживлення є пожадана. Бесідник
закидує нашим обом парл. ре-
презентаціям, що они поза пя-

тилітним шуканем державної
безпосередности затратили по-
середність з масами народа. Ера
дипломатизованія і переговорів вела ся за-
довго і відірвала маси від творчої, організа-
ційної праці, паралізувала розмах, провінціо-
нальні діячі тратили ініціативу, а се фаталь-
но відбвало ся на масах народа. Дальше
закидує бесідник нашим обом
репрезентаціям брак сили і по-
літичного жестутатого розма-
ху, який би ввів справу поста-
вити перед ворогом серіозно.
Се паралізувало нашу політичну діяльність у
Відні і Львові, а в масах викликувало нево-
лене. Ми не потрафили викликати в масах
одушевленія до наших постулатів. — Вкін-
ці бесідник заважує, що полі-
тичні агенти начальної управи
нашого сторонництва монопо-
лізовані, а партійна преса сто-
їть на службі не організації і
опінії загалу народа, але на
службі особисто симпатичних
людий.“

П. Скварка оплескують, а слово забрав
о. Борачок і „закидує парламентарній репре-
зентації, що, оскільки она піднесла престиж
національної справи, не стояла в ніяким кон-
такті з масами народа. Треба між керманів-
цями і народом витворити контакт і спіль-
ність. Бесідник критикує спосіб
іменованія послів і вибору упра-
ви сторонництва та закидує
партійній пресі обмежуванє
свободи рухів. Бесідник апелює
до реорганізації сил і утвореня
новоі хлопської(?) партії, основаної
на живій ідеї і запалі до позитивної роботи.“

П. Сабат „закидує президії клубу, що
була занадто податлива в уступках і не вела
консеквентно своєї роботи. Критикує компро-
місову виборчу реформу і жадає зміни та ре-
візії компромісу.“

„П. проф. Колесса, висловлює своє пере-
конанє, що до виборчої реформи
не прийде і її вже нині тре-
ба вважати за розбиту. Бесід-
ник заявляє, що все твердо і непохитно ли-
ше в інтересі народа стояв у обороні справи
самостійного українського університету і істо-
рико-переговорів в сій справі доказує, що
його (!) спеціально станови-
ско в сій справі було щире і
згідне з інтенціями і інте-
ресами народа.“

„Визнає до найострійшого поборюваня
правительства, на яке спадає ціла (?) вина за
ударемненє університетської справи і справи
виборчої соймової реформи“.

„П. Сингалевич: „Наші народні органі-
зації бажать йти під боввим знаком вперед.
Під боввим лише знаком зривав ся народ,
коли ходило о страйки, коли ходило о сеце-
сію нашої молодіжи. Нещасливою була для
нас ера Бобжинського, бо она підтала наш
боввий настрій. Процес угодовости слідний
тепер серед деяких кругів в нашій народі —
але нам ще на ню час. Ми маємо на нашій
народній області такі річи до здобутя, що
не можемо складати оружя. За реформою, на
случай її розбитя, не маємо що жалувати —
ми борби не боїмо ся, бо знаємо, що в даль-
шій борбі лише (?) побідимо.“

„Будучність має та партія,
яка йде під знаком борби! На-
ша преса мусить також йти під боввим кли-
чем, а фонди певно найдуть ся, народ їх не
пожалує. Прецінь Стояловський зі сотків ви-
давав брошури.“

„Коли людова партія опирала ся на ду-
ші народа, так довго жила і розвивала ся, а
коли пішла на субвенції — загніздила ся в
ній гниль і она нині недалеко упадку.“

„Лише борба повинна бути ясною стеж-
кою в нашій будучій праці!“

Після сих двох „премудрих“ і довго о-
плексуваних бесід сказав своє слово головний

речник боввого баталіону національно-демо-
кратичного війска, „Др. Цегельський: „Не ду-
маймо о річах неможливих — числім ся з
нашими силами, не перетягаймо струни, що-
би она не трісла“. Так говорять нині многі
наші люди і то навіть добрі патріоти. Коли
одначе ту лінію поведемо дальше, то віде-
мо.. на політику Барвіньського (ах, ляхно!).
Панове, нам не ходять одначе о кредити для
наших фінансових інституцій або о урядничі
посади — ні, теперішня борба ведеть ся за
важнійші річи. Нам ходить о головні основи
нашої екзистенції. Коли ми будемо мати в
соймі кількадесят наших послів, то они змо-
жуть диктувати польській соймовій більшости
і тоді доперва зможемо говорити про кріпну
основу нашого розвитку. Теперішню реформу
називають „грозою“ — ні — се не буде гро-
за, се буде початок справжньої борби в Поля-
ками, се будуть ворота, якими вїдемо на
ширший шлях. І коли ми нині стоїмо перед
тими воротами — ми не можемо говорити
про „реальну“ політику.“

„Нам не вільно продати ви-
борчої реформи за оден чи два
мільони кредиту для наших
фінансових інституцій. Не мо-
жемо уступати в нічм, бо коли би ми тепер
хоч в дрібницї уступили, то певно зажада-
ють Поляки знов нових уступок. Вже теперішнє
наше тверде становище має деякі наслідки.
Они мусять знизити і число двомандатових
округів і згодити ся на склад сойму такий,
як ми хочемо, бо край находить ся над бе-
регом фінансової пропасти. І у нас, правда,
тісно — але без сумніву тіснїше тим поль-
ским міщанам та тим польским дїдичам, що
привиччали ся до красивого положеня. І чим
край більше гонять-ме останками — тим ми
близше нашої мети. Ми потрафимо йти і
дальше твердою дорогою. Голий роз-
бою не боїть ся!“

„Хоча би розвязали сойм — то чи буде
так, як за Баденія або Піньського? Нині, ко-

Девятий том творів Стефана Ковалева.

(Стефан Ковалів: „Образки з галицької Каліфорнії“. З портретом автора. Двадцять ілюстрацій. У Львові 1913. 8-на, стор. 138).

(В 65-літні роковини уродин Стефана Ковалева
дня 25. грудня.)
(Дальше.)

Перейшов перед нашими очима в „Дри-
майловім пустарищу“ тип неграмотного нашо-
го селянина, який для недостачи освіти стає
лиш посміховищем культурного сьвіта, ви-
ступає й другий Йосиф Верціньський, крайній
їдїот, жертва атавістичного алькоголізму, яко-
му „вибухи нафтові“ ще менше щастя прине-
сли, як попередньому Сисакови.

Верціньський, се так само тип правдивий,
не выдуманий, „історичний“, як і попередній.
Знаю того Верціньського, а радше Міндзіньско-
го, знаю не від нині. Двадцять кілька років
був він сталим гостем у Стефана. Ковалева,
не так его, як его двох найстарших синів, Ро-
мана, нині професора гімназіального в Ся-
ноці, і Стефана, сотрудилика в Рогатині. Спершу
щоденним, поки не пішли до гімназії, потім
в часі свят Різдва і Великодня та й ва-
кацій.

Міндзіньський приходив з великим моли-
твословом, граматики, греццями, латинь-

скими, гебрайскими, арабскими, німецьки-
ми і т. д.

„Пане Міндзіньський, уже далеко в греці
поступилисьте? — Ге, гм, гм, го, артеррїнос
(ἀνθρώπος) значить чоловік. За сям ішла
лекція латинського, німецького, гебрайского,
арабского, навіть італійского, французкого і
англійского. Учив ся, бачите, на професора
богословя, Радість в хаті була не до описавя.
Перед Міндзіньським виринало велике горля
„гарбати з румом“, відсапнув по лекції, отер
зіпріле чоло червоною замашистою хустою, а
по сїм витягав грубезну нотатку, записану
своїми творами і гайда відчитувати свої тво-
ри, та після „свого укладу“ виспівувати. Оди-
ноким его ідеалом в тім згляді було, щоб
его твори були нашечатані. Хотів він їх помі-
стити в „Галичанині“.

Попивав він „гарбату з румом“ і співав.
От і раз таким судьба усміхнулася і нафтя-
ні вибухи всунули і єму бориславському нуж-
дарови, тисячі у кишеньку.

І гірко боліє знова Ковалів над нашою
судьбою, ілюструючи яскравими красками
їдїотичне гайнованє гроша в суспільности, яка
матеріально так бідна а так много много тої
гіркої мамони до свого розвою чи просвітно-
го, чи економічного, чи може й навіть полі-
тичного потребує.

„Перший процент брутто, себ то місяч-
ний дохід, що виносив кільканайцять тисяч
корон, ужив (Верціньський Ковалева „На Дри-

майловім пустарищу“ стор. 105 і 106) на подо-
рож за границю: був у Відні, Абаці, Гам-
бурзі, Берліні, в останнім купив собі гавельок,
циліндер і грамофон із плати своїй власної
продукції співної. Всіх плит мав кількадесят
і всі зі своїм власним пискливим голосом, пе-
ред котрим і собака его вила немилосерно.
Коли вернув із заграниці, перший раз явив ся
в гавельоці на самий Великдень на обході
коло церкви, ступав гордо за плащаницею,
двигавчи у величезнім пудлі новий циліндер
і співав на соблазн діякам о пів тону више
від них „Воскрес Ісус от гроба“.

Аж по богослуженю нарід заливав ся
радісним сьміхом, коли Верціньський за цер-
ковною брамою витягнув із пудла циліндер,
заложив на голову, а саме пудло як ведро з
водою з гордостю поніс до дому. З грамо-
фоном також возив ся по домах на превели-
ку радість людям; цілыми товпами бігали ці-
каві за ним мов за циганом з медведем..

Та лишім вже раз того Верціньского чи
Міндзіньского. Надто прикрий образ і годі
довше єму придивляти ся. Підім крок дальше
за Ковалевом і придивім ся тій західній куль-
турі, яку між нашого темного „dzikiego“ се-
лянина мазурі кольоністи наносять.

Заглядаємо у коршму Мардохея Пор-
деса. („Хто винен?“ ПІ-ий образок з галицької
Каліфорнії.. стор. 81 і 82). „Не гаразд у кор-
шмі Мардохея Пордеса. Радяї, що прийшли чинком з коршми зникає.“

спасати свого шинкаря перед вертничою ва-
тагою („Мазурами“ — 4-ка), трепещуть за
столом у союзі з Андрієм Тихомиром; сам
Пордес за шинквасом також як під шинбени-
цею з петлею на шиї. А є чого страхати ся,
є чого тремтіти; вертничча ватага з фабрики
княгині Заморської гуляє, бісїть ся. Се не лю-
да, а олицетворені дїтська ада азлетіли ся з
цілої вселенної, пирують, радують ся, гей ті
дьяволи над запропащеними душами..

— Вино, пиво, розольки самі собі бере-
мо, наливаємо — кричать очайдушні скиталь-
ці — смерть твою, Юдо, зараз, навіть не зів-
неш! І ви радяї, опіюни чудовицкі, оборонці
Мардохейські, пийте, хлюпайте вино, пиво до-
волі, коли даєм і не рушайте ся ізза стола,
коли вам жите мило, коли не сверблять вас
голеніці!

— Отверай, череватий Юдо, сякий-та-
кий сину, — горлає ватажко скитальної тов-
пи і товче одні склянки, а в другі наливає;
всі пирують, бенкетують, веселять ся і доби-
рають ся до грубого Пордесового черева за
шинквасом“.

Дарма, що начальник громади мазурів
успокоює.

„Добєе, Андзєо, добєе нацаїнїку“,
кричать Мазури і шалють дальше, аж нена-
дїбно приходить Іван Завячшиши слач-ве-
лякан, таки наш, стає в обороні Пордеса і
вмить ватага налямана семистрільним колода-
чником з коршми зникає.

ли маємо загальне право голосування до парламенту, в якому маємо свою певну групу, се вже неможливе. Ніяке правительство, навіть не сумним досвідом гр. Штірґка, не схоче провокувати української обструкції в парламенті. Ми зі спокійним сумлінням можемо не відступати від наших постулатів.

„Може нема у нас такої сили, як у противника, алеж бо і нема у нас такої внутрішньої борби, як у противника. У нас нема таких брудних афер, як афера Стапінський-Другош! Нині Поляки вийшли до того, що навіть їх провідник не може спокійно в парламенті промовляти без терпких болючих доганик репрезентантів других народностей.

„Тож не траймо нині духа — хоча б виборча реформа розбила ся, то ми на тим не стратимо. За два, три роки дістанемо певно красшу виборчу реформу. Тож ані ва оден волос не відступаймо від теперішнього становища соймового клубу.“

Ось коротенькі виїмки з промов учасників націонал-демократичного з'їзду, які наглядно показують, що в с'їм сторониці за богато вже ферментів і що в найближшій будучині оно готово розв'язати ся.

Кличі борби для борби, які видали на з'їзді Сінґалевич і Цегельський, виступи Скварка проти послів і „Діла“ та „Свода“, тихе підбасовуване с'їм кличам борби і розпуки зі сторони проф. Колески, якого — мовляв становище згідне з інтересами народа — все те показує, що національно-демократична політика находить ся під знаменем „духа руїни“.

Цікавий оден факт. О. Борачок з Яйковець договорив ся до того, що вам треба вести „хлопску політику“, а те саме говорив др. Назарук на радикальнім з'їзді, який з'їзав д-ра Тривльовського, що він спроневерив ся хлопській політиці, Хлопська політика? Що се таке? Може справа українського університету, а може виборчої реформи, може шкільництва, а може еміґрації, може читалень? Чи має се який реальний зміст, чи се фразеологія така сама, як ті кличі безглядної борби без псчатку і без кінця?

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і привертати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

П'ятнадцятий лист до людей доброї волі і запросини до передплати.

Вступаємо в вісімнадцятий рік видавництва. Зі спокійним сумлінням замкнемо за три дні останні сторінки сімнадцяти річників і возьмемо ся за Божою помічю до вісімнадцятого.

Не вводимо ніяких змін до нашого видавництва. Дві провідні ідеї: віра і на-

Страшно зімстилась ватага на Запаччи шині.

Не вшанувала й его весіля. Великою юрбою зібралась під хатою, гуркнуло каміне, „передна стіна під топорами подала ся, ушла, і зачав ся новий дявольський пир без господаря і весільного боярства, (всьо, бачите, на щасте поутікало — 4-ка), всю посудину з маслом, сиром, усе м'ясо, хліб позносили і з задвірної і з хатної комори в кімнати, зложили в того копацю і накрили короваєм та сьвятими іконами і все те змісили, столочили в одну безобразну масу, на котру загочили віз та в піч дашлем встромили. („Хто винен“ стор. 93).

Не знаю чи часописи о тім факті писали, чи ні, польські мабуть ні, до наших може не було кому писати, та все те що я тут з Ковалева „каліфорнійського образця“ навів, знов чистісенька правда. То й чиж давниця, що той наш мужик вийшовши з „такої школи“, сам паде в пропасть моральної гнилі, в безвірство, пиявство та й по с'їм на спосіб поперед згаданий зівсім дачіе?

Ох, та школа...

(Конець буде).

4-ка.

родність будуть і на дальше копієм і щитом наших змагань. Отже — технічне і ідейне лице „Руслана“ буде виразом давньої нашої традиції.

За те від нового року поширимо зміст нашої часописи, глибину его і ріжнородність. Цілий ряд наших співробітників доставив нам і обіцяв доставляти протягом цілого року стійних і цікавих праць з політики і літератури.

В редакційній теці маємо історичне оповідане молодого, талановитого письменника О. Л. К. о. який вже минавшого року помістив в нашій фейлтоні прегарне оповідане „Могіла“. Нове оповідане сего молодого письменника п. н. „Месть крови“, сягає сего фабулою передхристиянських часів на Руси.

Маємо в редакційній теці кілька оповідань рівнож молодого письменника Г. Г. Соколовича, займаючі розвідки о Ю. Дзєровича, о Івана Плавюка, о Н. Садовського і т. д.

Будемо містити також сего року прегарні оповіданя і гуморески О. Маковея, фейлтони Богдана Лепкого, о Юрія Кміта і богато інших визначних письменників.

В політичній, економічній і педагогічній частині подавати будемо й дальше дописи з цілого краю і з нещасної Лемківщини, в якій маємо власних постійних дописців в кількох містах і селах. Дописець 4-ка, учитель 1-ка, др. Я. Горднський, о. Ст. Біленький, о. І. Кливак, патрїярх патріот о. К. Селецький, Т. Біленький, др. В. Геріцович і цілий ряд наших прихильників буде доповняти дописами з краю, статями і звітками наші редакційні праці дасть нашим читачам багатий духовий корм, вірне освітлене нашого реліґійно-народного життя, показувати буде шляхи, якими би нашому народови прямувати до кращих умовин життя.

Все, що в нашій силі, зробимо, щоби „Руслан“ підніс ся на височину католицької і народної трибуни і став конечним печатним органом кожної рускої хати.

В с'їй переважній для нашого народа хвилі — наше видавництво числить ва своїх прихильників і приятелів, що численною передплатою і агітацією за як найширшим розповсюдженням нашого дневника в нашій суспільности, дадуть нам змогу а часом поширити наше видавництво.

Нехай не буде одного священничого дому, який би не вважав своїм обовязком передплатувати для себе наш дневник! Нехай поширять его між собою наше учительство! Нехай кожний український інтелігент, який не пише ся на дух руїни, що підносить свою голову серед нашої суспільности, передлатить наш орган! Нехай 1914. рік йде під знаком реального праці для народа, яку голосить наш дневник.

З Богом до праці!

Політичний огляд.

Німецько-англійське порозуміння в африканських справах. Супроти суперечних вістий в європейській печаті про хід і зміст німецько-англійських переговорів в африканських справах, впеvняє „Berliner Tagblatt“, що ті переговори в вже покінчені і лишає ся лише сформульоване і підписане умови. В тій справі доносить „Birmingham Post“, що предметом переговорів було розмежене англійських і німецьких посілостей в Африці і видосковалене комунікаційних союзів на африканській землі. Німеччина признала Англії повну свободу рухів на східнім побережжю Африки, а Англія знова Німеччині свободу діляна в португальській колонії Ангола. „Birm. Post“ потверджує заповнене „Berl. Tagblatt“ а, що підписане умови наступить небаком.

Тридержавний союз а Егейські острови. „Temps“ дізнає ся, що тридержавний союз тому доси не відповідав на предлогу Англії в справі Егейських островів, бо він працює над уложенем противпредлоги. Тридержавний союз згодять ся що найвисше на предлогу реченця видофая грецького війська в Альбанії до кінця січня 1914 р. Австро-Угорщина певно відповість на англійську предлогу прямо відмовно.

Відставка Делькаса. Коло Нового року ст. ст. наступить відкликане амбасадора Делькаса з Петербурга, якого вислало там французке правительство перед роком з великими

надіями. Его наслідником буде дотеперішній шеф політичного відділу міністерства заграничних справ Мажері. Делькасе сам поручив его на свого наслідника. Сими днями вертає Делькасе до Петербурга, щоби ще взяти участь в новорічнім прийняттю у царя. Его відставка була вже постановлена внаслідок російско-французких непорозумінь в справі Кавалі в половині літа і Делькасе лишив ся в Петербурзі виключно на домагане міністра заграничних справ Піхона аж до полагоди найважшійших балканських справ.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Елевтерія; римо-кат.: Виктора. — В понеділок: руско-кат.: Агея проп.; римо-кат.: Томи. — В второк: руско-кат.: Даниїла; римо-кат.: Давида кор.

— Вчєрашні надзвичайні загальні збори Наукового Товариства ім. Шевченка отворив проф. Стефан Томашівський, повідомив про резіґнацію голови проф. Михайла Грушевського та відчитав заяву, зложену Відділом з просьбою о одводушну ухвалу, щоби резіґнації не прийняти до відомости, просити проф. Грушевського щоби її відкликав, причім зазначено, що против проф. Гр. ужито „негідних способів у боротьбі“. Заяву прийнято грімкими оплесками і ухвалено майже одностайно. Рівнож поставив Відділ внесок, щоби пропозовану зміну статута відложити на пізнійше (на рік ювілейний 1914), що по довгій дискусії рівнож ухвалено. Проводив зборам президент п. Романчук.

— Велична маніфєстация в пам'яті Іпатія Потія в Коломиї, яка зібрала поверх півтора тисячки учасників в салі щадявці, не дає спати радикалам, яких царство розлітає ся. Тому назвав її „Громадський Голос“ „неудалим клерикальним сьвятот в Коломиї“, а комітетовуш, що займали ся сьвятот, „християнсько-суспільною мафією“. На инші „культурні лайки „Громадського Голосу“ годі навіть звертати увагу, бо она дуже зросли ся з галицьким радикалізмом і не стоять в ніякій звязі з культурою. Програму виведено знаменито. Промова проф. Студинського зробила велике вражінє. Хори учениць семінарії під проводом о. сов. Гриньовського і „Бояна“ під проводом о. В. Лозинського збравали сердечні оплески, бо виведено їх знаменито. Незвичайно милою появою був селянський хор з Корнича під проводом управителя школи п. Григоревича, який витаво і працюно оплесками. Прегарно грала на фортеп'яні п-а О. Левицка, знаменита учениця п. Малівської, удачно співала „Ave Maria“ п. Гонтова, значний талант і вправу виявив молоденький скрипак п. Б. Породко, якому дуже гарно акомпаніювала п. Гонтова. На закінчене промовили о. декан Русин і делегат еп. д-ра Хомишина, о. мітрат Гордїєвський, який передав зібраним благословлене Свого Владика. Цілість робила імпульноче вражінє. Радикальні студенти подбали о те, щоби гімназьяльна молодіж усунула ся від сьвята в пам'яті того чоловіка, який перед 300 роками щирійше дбав про народні маси, як всі теперішні радикальні діячі разом взяті. Усунула ся від сьвята також часть професорів рускої гімназії, немов би на доказ, що сні все йдуть не перед, але... за молодежю.

— Епархіяльний синод у Львові. Митрополитий Ординарїят у Львові скликає? в перших місяцях 1914 р. епархіяльний синод. В синоді возьмуть участь всі декахи і деканальні відпоручники по одному з кожного. Кождий сьвященник може кромі сего списати свої предлоги на письма і вислати прямо до митрополитичої Консесторії. Вибрала в тій цілі синодальна комісія розгляне сї предлоги і коли они будуть відповідними, предложить їх синодови Головним предметом синодальних наряд будуть справи вдовичого фонда, дяків, шкіл, церковних брацтв, ведене рахунків церковного майна, повсєнена до провінціального синода з 1891 р. відносини парохів до сотрудників і сьвященничих вдовиць до завідателів парохій і ин.

— Справа „Народного Дому“. Намісництво виготовило вже фондацийний акт і в най-

ближшій часі має бути установлена кураторія фондації.

— „Русское Слово“, популярний орган „roszczywuch Starorusinów“ дуже „roszcziwo“ рекламує на своїх сторінках „реліґіозно-патріотическій журналъ „Почаевскій Листокъ“, який „стоить за сьвятими, начертання на союзномъ знамени: За православную вѣру, самодержавнаго царя и за угнетенный обижаемый русский народъ“. — Що не гарні „Starorusini“?

— Образок з життя наших переселенців в Америці. Із Спарка Вю, Саск. в Канаді пишуть до „Українського Голосу“:

Молочене скінчене і дехто вже й випродав збіже, бо треба на всі боки віддавати довги. Найбільше забирають жида, бо є тут їх два. А хоч Русинів є тут коло 400, то про свій sklep не подумают. Задумали були будувати млин, та знайшов ся оден кацап з другими подібними, через яких все скінчило ся на нічім. Школа в 4 роки, та не було кому вчити. Аж сего року ми дістали учителя І. Бачинського. Довго будемо его згадувати, бо був чоловік добрий, працював в школі і поза школою, кілько міг. Науку скінчив 21 листопада, а 23-го урядив концерт, що відбув ся по полудни. Люди майже всі зійшли ся. Були укр. і анґ. деклямації та сїви. Найліпше вивязали ся: Н. Шайна, Н. Присталь, М. Бойко, М. Рачкевич, Настя Підгірна і Анна Олексєвич. Та і решта вивязала ся добре. По с'їм д. Бачинський подякував вибраним, а М. Шайна д. Бачинському. Все закінчило ся співом: „Многая літа“, „Ще не вмерла“ і „Не пора“. Працюючи ся з учителем, всі щиро жалували такого гарного чоловіка.

— Ватикан а Франция. Орлеанський єпископ Тухє пише в „Gaulois“, що Сьв. Огець Пій X., розмовляючи з ним про відносини межі Апостольского Столицею а французкою републикою, висказав ся в ось який спосіб: „Франция, яка тепер віддалює ся від Сьв. Отця, верне до него“. Державний секретар Мері дел. Валь заявив єпископови: „Ми не жадаємо нічо для себе, але в якій же положеню є тепер Франция? Првміром підчас балканського переселеня, в якій римска Курія мала много до говореня, ми чули голоси Австро-Угорщини, Німеччини і Італії. Тоді не чули ми лише одного голосу, голосу Франції, а се стало ся тому, що Франция не знає Сьв. Отця і Сьв. Огець для неї не єствує. Се значить: Нехай гинуть важні в своїх наслідках реліґійні впливи Франції на с'їоді, коби лише в краю удержала ся система проти духовенства“. Не є імовірним, щоби Франция в інтересі відзаскана своїх традиційних впливів на турецькім сході, мала здобути ся на поправу своїх відносин до Ватикану, доки радикальний кабінет буде ще єствувати. Серед мотивів, які довели скрайні радикальні живла до порозуміння на конгресі в Пав і до поваленя кабінета Барто, відграло найважшійшу роллю невдоволене з прихильної політики предсідника Поенкароґо з огляду на Ватикан. Під старим кличем борби з Церквою наступила реконцентрація розвіжних радикальних жавел у Франції.

— „Wielka utrata“ а р. І. Франка. Др. Іван Франко видав сими днями книжку, яку попередила sui generis реклама п. С. Твердохліба в „Gazet-i Wicczorn-i“, і яку то книжку польска печать прийняла згідно мовчанкою. Оден одинокий Василевський з „Gazet-i Wicczorn-oi“ висловив д-рови І. Франкови за его книжку — співчутє, а самий твір назвав „dziwaczna miszfyfikacja“.

Книжка ся, унаголовлена „Wielka utrata“ має бути — після д-ра І. Франка — твором Ад. Міцкевича і то доповненем бракуючих частий „Dziad iв“. Рукопись кунив др. І. Франко із бібліотечної спадщини по бл. п. митрополиті Сембратовичови.

Звідки др. Франко знає, що се твір Міцкевича? „В осени 1908. року — пише він — одержав я відомість дорогою, яка після звичайних людських поглядів могла би видавати ся надприродною, а яка в теперішній моїй стані дуга є зовсім природною, що рукопись яка находить ся в моїм посіданю, се твір Міцкевича, вправді не автографом, але копією, переписаною в Парижі рукою приятельки жінки Міцкевича Яніни Вітвіцкої, а вікнці, що наголовок твору Міцкевича звучав „Wielka utrata“.

Треба додати, що др. І. Франко посилав сю рукопись ріжним польским ученим, між иншими проф. Брікнерови в Берліні до перегляду, але они всі категорично заперечили,

немов би сей твір мав що небудь спільного з Міцкевичом.

Др. І. Франко не дав ся однак вговорити і цілий рік налягав на книгарню Шевченка, щоби видала сей об'явлений твір, колиж она мимо всего поважана до Франка того не зробила, вложив сам др. І. Франко, як кажуть близько 2.000 корон в видавництво і так появилася перед польським Різдом „Wielka Utrata“ Полякам на „gwiazdk-y“, як каже Франко?

— **Руска мова в суді.** З Коломиїщини пишуть нам: Дня 6. с. м. була судова розправа в Коломиї проти судії з Надвірної п. Йосифа Гордійчука, обжалованого о обиду чести. Розправу провадив судія Фельштинський. Коли при переслухованю сторін судія Фельштинський зачав диктувати протокол по польськи, то протоколянт звернув увагу судії Фельштинського, що може по руски буде диктувати протокол, бо всі сторони рускі і жалоба внесена по руски. „Та сѣз, kiedy ja po rusku nie umię. Panowie pownie się zgodzą na to, że ja po polsku będę dyktował“, говорив судія Фельштинський. „Dobrze, dobrze, proszę po polsku, to prędzej będzie“, відповів судія з Надвірної п. Йосиф Гордійчук і розправа вела ся вже цілий час по польськи. Коментарі влишні.

— **Пос. Петрицький** має зложити посольський мандат. Так рішив вчера нац. дем. з'їзд по бурливих дебатах.

— **З русофільського багна.** Пишуть нам: Деморалізація, яку ширять русофіли між молодіжю доходить до крайних границь. Єстувє якийсь тайний русофільський комітет, що кождому ученикови середньої школи, який признає ся до русофільства, виплачує що суботи 10 корон „пособія“. Перед одержанєм сеї суми мусить ученик зложити присягу, що не зрадить, хто ті гроші роздає і кому. Наділені такими „пособіяма“ заходять сі ученики до шинків в Краківській улци або в ринку, передягнувши ся по цивільному, пють і гуляють до білого ранку, причім, очевидно, відограють карти велику роль.

Не маючи ніяких претенсій до русофілів, які не соромлять ся грошем деморалізувати молодіжю, відзиваю ся до самих учеників, яких бачили люди з понеділка на вівторок підвятих в ринку, щоби ради власного добра, полишили ту забавку старшим своїм одномисленникам, бо не лише себе нищать, але дають поганій примір иншим ученикам. Або коли вже так хочете, молодики, „пийте и гуляйте“ то йдьте в Москву. — *Шт.*

— **Львівська Дирекція держ. залізниць** в новім будинку. З днем 12. грудня с. р. перенесено бюро ц. к. Дирекції державних залізниць, поміщені доси в будинку при ул. Красіцких ч. 5, а також на двірці бувшої Черновецької залізниці, а вкінці у виваймлених приватних домах при улци Красіцких 18, 18 А і Недала 6, до новобудованого будинку при улци Міцкевича і Жигмонтовській. Подинокі бюро суть розміщені ось як: Президія на I. поверсі, вхід від ул. Міцкевича 18; Відділ I (справа особисті) і II (справа правничі) I. поверх; Відділ III (справа будови і консервації) III. поверх; Відділ IV (справа варстатові і возівництва і відділ V (справа руху) II. поверх; Відділ VI (справа комерціяльні і тарифові). III. поверх; Відділ VII (справа контролі доходів) IV. поверх; Відділ VIII (бюро рахункові і матеріялові) партер. Вхід до всіх повисших дирекційних відділів находить ся при улци Жигмонтовській ч. 1. Протокол подавчий загальний, а також для подань о зниженє карти їзди, бюро інформацияне і видача річних карт їзди, як також дирекційна каса находять ся в партері від сторони ул. Міцкевича ч. 20.

— **Лови на опришка.** Від якогось часу нападав під Перемишлем якийсь опришок на селян, які йшли до міста і грабив їх. Мимо пошукувань жандармерії опришок дальше нападав. Єго мешканем були ліси межі Радвом а Перемишлем. Щоби позбутися сего гостя а заравом очистити перемиські сторони з єго прияви, уладила оноді жандармерія разом з селянами лова на него. По довгий нагітці удало ся опришка зловити коло Оріховця. Є се звисний цілий перемиський околиця злочинець Франц Оляж.

— **Американська заборона.** Читаємо в „Український Голос“: Учителям з Мус Джов, Саск. заборонив шкільний комітет курити навіть по дорозі до школи через те, що деякі хлопці школярі приловлені на куреню говорили: А чому учитель курить?

— **Наслідки системи коедукції.** В Kansas

City відбув ся недавно цікавий процес. В одній з тамошних висших коедукційних шкіл кількавайцять молодців з богатих родан, в віці від 14 до 18 літ, удержувало грішні зносини з своїми товаришками. Многі з них мали свої власні автомобілі, котрих уживали до улаждування правдивих оргій за містом. В наслідок тих оргій одна дівчина померла, а молодці знайшли ся перед краткими трибуналу. Се все викликало сильну реакцію проти системи коедукції. Горожани міста Kansas жадають окремих шкіл для хлопців і для дівчат. Печать звертає увагу, що подібні скандали діють ся у всіх коедукційних школах. До сего не мало причиняє ся виклад „сексуальної гігієни“, якого слухають хлопці і дівчата.

— **Великий обман при військовій бранці.** Недавно арештовано в Будапешті окружного лікаря д-ра Тіва, який за гроші увільнював молодців від військової служби в сей спосіб, що оголошував їх як нездібних. Сею дорогою утікло перед війском 17.000 молодців. Др. Тів заробив на тім 700.000 К.

— **Сегорічна зима дуже химерна.** Правду сказати, не мали ми ще доси ні одної справді холодної днини. Латинські свята мали погоду мартових днів. А й нині, хоч біліє свіжєне покривало і дує вітер, але воздух гнилий, ні теплий ні холодний. Дивні роки!

— **Як платять в Америці передплати на часописи?** Очеvidно по американськи. В найновішій (50) числі „Українського Голосу“ читаємо про се: Звертаємо увагу фермерів України з Гиллард, Мондер і Чиман, Альта, що на передплату за „Український Голос“ можуть привозити до торговлі Б. С. Микитюка курки, качки, яйця, свині і т. п., а д. Микитюк згодить ся вислати передплату за продукти. Декому може легше стягнути ся на передплату таким способом, ніж давати відразу доляра.

— **Налякав ся самоїзду.** Свми днями — як пишуть американські часописи — випустили в Кінгстон найстаршого в'язня Петра Дероша. Має він 75 літ, просидів за убийство 30 літ. Був він засуджений на смерть, та опісля замінено єго кару на досмертну в'язницю. Коли Дерож ступив за в'язничю браму, побачив по раз першій в житю самоїзд і так перелякав ся, що почав утікати знов за браму. В часі, як єго замкнуло, ще сего не було, а по замкнено він не міг бачити, що на світі робить ся.

— **Вибух вулькана на острові Амбріоні.** Дня 5. с. м. наступив вибух вулькана на острові Амбріоні, який належить до громади Нових Габридів. Цілий остров упав жертвою вибуху. Очеvidні вибуху, межі ними капітан корабля „Пецифік“, Харвін, описує сей вибух, як „пекло на земля“. Після єго опису вибух наступив нечаяно; вперед з вулькана почав видобувати ся глухий лоскіт, а по вім грюкіт, наче би арматний стріл; небавром видно було цілі філі горячої лави, яка наче золоті вужі окружала вершки гір, наступили гримкі вибухи оден по другім, а при кождім вибуху викидали повоутворені кратери полумінє і лаву. Ночю видно було полумінє високо на 300 метрів так, що цілий остров і море було зовсім освічене. Над горою і околицею утворила ся хмара диму, яка заслонила зьвізди, а весь простір в обводі 10 миль покрив ся цілий густою верствою пороху. Море почало клекотіти, а в тих місцях, де упали метеорити з кратера, або пливучі потоки лави, почали вносити ся великі стовпи пари. Про се, що підчас катастрофи згнуло много мешканців острова, донесли телеграфи без дота. Після подрібних вістей згнули мешканці по найбільшій часті в страшній спосіб. Іменно село тубольців окружили дві філі лави, скорше, чим населене могло виратувати ся. Нещасливим не можна було прийти з помічю, бо лавя заступила дорогу, а їх свояки мусіли бездільно приглядати ся, як они в розпучі ждали на свою смерть. В такий спосіб згнуло 50 до 60 осіб. Море, яке підчас вибуху представляло в ночи величавий і грізний вид, навістила також катастрофа, бо по кождім вибуху виступав великий бовван, а з води і пороху утворила ся пуста молочна мішанина, через яку преходило ся кораблеви з трудом плисти, а крім сего по морю пливало много пнів дерева, які позикадав в море кратер. В однім місци бачив капітан Харвін огняну філю, яка плила морем. Чути було якісь свистучі чи смаччі звуки там, де стрілили ся огонь і вода. Місцями можна було бачити много мертвих черепах і риб, які плили

убиті будьто підморськими потрасеннями, будьто зварили ся в горячій від лави морю. Се було можливе оподалік потоку лави, який плив до моря, бо вода в тім місци дійсно кипіла і всі риби поварили ся. Ті мешканці, яким удало ся утічи перед огнем ратували ся на мори на малих човнах, а много соток забрали на свій поміст англійські і французкі кораблі. Англійську лічницю др. Бовіса, якої окружене творило на острові чисте небо, зааспала земля. На місци колишньої буйної фльори стоїть тепер лавя. Коло 40 недужих з лічниці можна було ще в час виратувати. Їх відвезено разом з иншими виратуваними мешканцями Амбріона на сусідні острови.

Оповідки.

— **З нинішнім числом** нашої часописі розсилаємо нашим передплатникам (оскільки вистанє доставлених нам карт) карту У. П. Т. увільняючу від сьвятотчних та новорічних бажань. До карти долучений чек, яким належить слати жертви на рідні школи У. П. Т. Виказ усіх жертв буде оголошений в часописях. Кождий, хто перешле свм чеком хочби найменшу лепту на цілі У. П. Т., буде тим самим звільнений від обовязку розсиланя усіх сьвятотчних та новорічних бажань. Належить сподівати ся, що у сім для нашого рідного шкільництва так скрутнім році ніден сьвідомий Українець не схоче своїм грошем підпомагати добровільно торговців паперу, а кине свій гріш на цілі У. П. Т.

— **Іменована.** Цісар надав міністрови торговлі Шустерова і міністрови рільництва Зенкерова ордер Зелізної Корони I. класи.

Міністер прилюдних робіт іменував міністеряльного містосекретаря Конст. Йордан Розвадового секретарем в тім міністерстві а комісаря галляцкого намісництва, приділеного до служби в міністерстві, Стеф. Любич Сеферовича, міністеряльного містосекретаром.

Посмертні оповістки.

— **О. Анатоль Вархолян,** бувшій парох в Оровім, з крилошанськими відзнаками, помер у Львові в 70. році житя, а 38. р. сьвященства. Покійний, фундатор стипендій при львівськім „Народнім Домі“, був членом москвофільського стороництва. В. с. п.!

Юліан Дзерович.

Доґматизм а модерна наука.

„Ми знаємо, що нема і не може бути згоди між реліґійним доґматизмом а модерною наукою і філософією.“
(„Шляхи“ ч. 10. ст. 123).

Ось такі слова впали в незвичайно авторитетної сторони безіменного автора в 10. числі органу українського студентства „Шляхи“ у вступній статі п. з. „Слідами клерикалізму“. Слова сі сказані так серйозно та рішучо „ми знаємо“... що всяка дискусія була би зайва та влишна — а ти читаю, коли не хочеш бути назадником, вспятником, ретроградом, а чоловіком о всіх здорових зміслах, покидай свій доґматизм а чіпай ся „модерної науки“. Also sprach Zarathustra... „Ми знаємо!“...

Може і для нас не було оно без хісна пізнати ясно, на чім то оснований ся таке категоричне твердження безіменного автора: „ми знаємо“, бо повіривши єму так на саме слово, боїмо ся, щоби ми не пішли з під ринви на дощ, боїмо ся, що покинемо „клерикальний доґматизм“, а повіримо в „шляховий доґматизм“, і вмiсто як доси „церков сувувала нам здобутки свобідного людського духа“ (ibid. 123) слугає нам безіменний автор своїм категоричним твердженням „ми знаємо, що нема і не може бути згоди між реліґійним доґматизмом а модерною наукою“, нашу думку і ми не будемо годні судити об'єктивно.

Ціле баламутство виходить, здає ся, з того, що автор сего модерного доґматизму помішав понятя з н а в я і н а у к и. Постаюм ся ті два понятя ясно вясувати, та по декуди бодай трохи захитати сей „модерний“ доґматизм, який сторає гірше путає думку людську, як „клерикальний“ доґматизм. Буде се тяжка справа, бо в тім самім числі „Шля-

хів“ находимо знов инший модерний доґмат, що „се є чиста клерикальна метода: оборона клерикалізму за помічю модерних дослідів!“ (ibid. 123.). Вже і „модерних“ дослідів уживемо, щоби оборонити стару як сьвіт правду, та скажуть нам в очі: „ні! і се ні! хоч модерні досліді, хоч сьвідчать ніби за вами, так ні, сторає ні — нашою правдою є модерна етика, модерна філософія“ — але позволите, що тепер спитаємо ся: а в кого, панове, спутана людська, свобідна думка? в нас? чи у вас! Коли вже говоримо о спутаню думки людської, то спутана она по обох сторонах, а тою хйба ріжницею, що в християнськім сьвітогляді спутана она: доказаними певними правдами, авторитетом, а у вас: упередженем, апіорним твердженням: „Ми (хто?) знаємо, (від кого?)“ і точка, павза! — Модерний доґматизм і годі!

Здаєт ся, що таке зарозуміле твердження: „ми знаємо“ походить звідси, що панове модерні доґматисти помішали трохи понятя: „з н а п я“ і „н а у к и“. Ціле людське знанє якоїсь річи оснований ся на трох жерелах: оно може походити або 1) з власного досьвідуду, або 2) з розумових заключень, або 3) на підставі реляції других.

Природописні науки черпають своє знанє головно з першого жерела, бо оперують мікроскопом, далековидом, експериментують на звірятах, людях, мінералах, спостерігають, або викликають фізикальні явища.

Математик і філософ черпають своє знанє з логічних, розумових міркувань. Абстрактні правди математиків, філософів не підлягають змісловим дослідам, не дадуть ся експериментувати, та мимо того є они правдиві. Що більше — праця нашого розуму мусить рішати о тім, чи наші змісли, наше око, наше ухо, наш дотик не помилили ся; наш розум мусить явища природи класифікувати, порядкувати і подібні явища під загальні понятя збирати.

Крім тих двох жерел маємо ще третє жерело нашого знаня а сим жерелом — се оповіданє других, традиція, переданє, авторитет. Тим жерелом силыває в наш розум маса знаня. Г е о г р а ф не може сам всіх земель обхитати і розслідити, о яких пише в своїм творі, в своїм учебнику; історик пише о особах і подіях, яких сам не бачив і не міг бачити. Дослідники природи і природописці будують в многих случаях на даних, які черпають з досьвідів инших своїх попередників і ані не хочуть, ані не можуть зачинати всего „ab ovo“ а опирають ся о авторитетні плечі своїх попередників.

І ми католики, коли хочемо знати, що ділав і учив наш Основатель Церкви, та що учили і вірили попередні столітє то даємо ся почитати традиції, переданю, які є безпримірною точностю і совісностю все пад тим чували, щоби не зміняти праври. І тому наука церкви — завдяки тому достійному чуваню церкви — все лиш розвивала ся в душі тої церкви, отже остала ся все та сама, якою була передше. Наше знанє про Христа і Єго науку оснований ся отже на переданю і авторитеті, і під тим зглядом т. є. всього, що відносить ся до Христа і науки Єго є ми, як кажуть „Шляхи“, сирваді „спинені“ спутані. Ми хочемо однак і мусимо бути так звязані. Бо ми хочемо знати, яка була і яка є правдива наука Христа, а не якою єї представляє першій лішший новатор, реформатор, модерніст. Зміст Христової реліґії не сьміє бути експериментами винайдений, або спекуляцією і інтуїцією модерного систему бути сконструованим. Сей зміст вже є звисний, вже єстувє два тисячі літ, се є вже щось даного — і ще раз се зазначимо — а скрупулатною совісностю бережений, дальше переданий від рода в род, від столітє а ж до наших часів. Наше богословське знанє опираєт ся отже головно і передовсім на тій традиції, зовсім так, як і сьвітські науки мусять числвити ся з даними вже доказаними правдами.

А чим є наука? Систематизованем і методизованем знаня. А чим суть наукові досліді? Систематичним і методичним викриванем правди з даних фактів. Католицька наука і досліді мусять отже католлицьку правду викрити в даних фактів католицькому, з єго історії, єго традицій, єго єства, єго цілий. Методи инших наук є також „спинені“ характером відносної науки. Телескопом нічого не відбш в хемічній лябораторії а

історик не буде працювати операційним по-
жом лікаря. Кожда наука є отже „свинена
певними гадками, заложеними, помітними
середниками. Коли хочемо науку за д л я
того наввати „спутаною“ „не-вільною“ —
га, вольному воля — але такі фрази ще ві-
чного не доказують. Але противникам „офі-
ційної, католицької церкви“ свипить ся смі-
ло піском в очи, що „не може бути згоди
між релігійним догматизмом а наукою“; всі
науки суть вільні, лише не католицька, бо она
не лиш спутує досліди інших наук, але і са-
ма є спутана. Щоби несудити такого за-
киду зауважати, не треба аж вірити в „непо-
мільний уряд“. Вже се одно вистарчило би
сконстатувати, що „католицька“ Церква не мо-
же с е го прийняти як „католицьку“ науку,
що противить ся історичній тягости цілої
католицької науки.

До того, ми католики маємо ще і сильне
пересвідчене, що Бог, відповідно своему при-
реченю, яке можна і логічно і історично до-
казати, подав своїй цілій Церкві в справах віри
і етики дар непогрішности. Ми однак
не жадаємо від наших противників, щоби они
на тій основі віри основували своє чувство
справедливости до нас, ми бажаємо лише,
щоби они зрозуміли, що ні одна наука
не є без припущень, заложень.
Колиб прим. математик хотів квадрат скон-
струувати в нерівних боків, або археолог від-
читувати асирійській клиновий напис за по-
мочию телеграфу Марконіого — то оба нада-
вали би ся хіба до Кульпаркова. Антика
з свого фармацевтичного знання не може ще
мати претенсій, учти науки про св. Тайни,
тому ми кажемо: „ne sutor extra crepidam“.

А дальше: чи гіпотези якої будь
науки сходять ся з вірою Церкви чи ні, мо-
же лише сама Церква рішати. Дійсно не
оспоримі результати світ-
ської науки ніколи не спроти-
вляють ся Християнізмови, а-
бо лише мнимо. Своєю дорогою ми тим ще
не кажемо, що релігійні і світські досліди
годили ся в кождім поодинокім случаю; скла-
дають ся на се многи причини; передо
сім маса набутих пересудів, як ось прим.
Іх знаходимо в „Шляхах“: „Ми знаємо“ ітд.,
в друге ся обставина, що як в релігійних
так світських і наукових питаннях забирають
голос ті, котрі до тих справ мають дуже ма-
ле підготоване і властиво повинні би мовча-
ти та оставити другим, більше підготовленим
та зрівноваженим людям сю честь, заводити
такі спори. Чи тут панам академікам не го-
дилося би мати менше самопевности, та чи
таке: „Ми знаємо“ не разить в устах студен-
та, — се питання лишаю без відповіді. По
третє: деякі наукові гіпотези, або проби
поясненя деяких явищ природи є надто смі-
лими, які в кілька місяців опісля сама мо-
дерна наука опрокидує. На конець зна-
ємо ми всі, що велике число фахових учених
що до вислідів Іх! дослідів та Іх поясненя
звичайно заводять горячі спори, більше або
менше ученим подобаючі сварки. „Стясла“
наука тих панів не перешкаджає їм зовсім
закладувати собі похибки, ба навіть цілковиту
ігноранцію. Тому від часу до часу приходять
їм спасенна гадка для відміни вмісто між
собою сваритись, оттак спільними силами ки-
нуть ся на Християнство, бо така спільна,
воєнна виправа приносить ворогам ту ілюзію,
що „вільна“ наука з собою годить ся цілком-
ово а лише християнське богословє є від-
вічним ворогом. Що Церква від данна при-
викла до такого „нашествія іноплеменник“ а
мимо того не опускає своєї твердині, сего сі во-
рожі борці якось зауважати не хочуть. Однак
ми, католики в отсих горячих часах сеї кампанії
проти нас повинні собі є нагадати. „І врата
адві не одоліють!“ Хоч Церква своїх ворогів не
поборе, то і вороги єї не знищать! Потішай-
мо ся словами Спасителя: „Щасливі, коли
вас зневажають і переслідують задля мене і
всього ало про вас говорять. Знайте, що і зі-
мною не було инакше, а так само пересліду-
вано пророків, які перед вами були, Ви є со-
лю землі“. Сі слова були сказані Апосто-
лам, але они певно відповіли ся і до ниніш-
них отвертих, ревних Християн. Католицька
наука не може сего спитати, щоби єї не пі-
довривано. Она може що найбільше своїх про-
тивників напіннути, що свобода науки, коли
не має бути пустою фразою, також мусить
бути признана тими, які „з наукового пере-

конаня“ стоять на основі християнського пе-
реданя.

Правда, певну міру покори мусить мати
католицький дослідник. Він знає, що не він є
паном переданої науки, тільки Церква. Але
також і світські товариші єго не суть зако-
нодавцями в області своїх наук. І они, коли
хочуть досліджувати, мусять рахуватись з за-
ложеннями свого фаху. Не треба судити анти-
католицьких учених після Іх полемічних
бесід антицерковних, а після Іх захованя
в спокійній роботі Іх. Коли Іх пароксизм у-
став, є они людьми як ми, які нового світа
з нічого не вичарують, лише датами і фак-
тами оперують — так само, як ми. Що їм
часом бракне зєдиняючої лучности, се нічого
не вадить. Се власне диятого, бо бракує їм
одроздільного релігійного і філософського
світосгляду. Богато з них відчувають той
брак і кидають ся тому в обійми монїзму,
який не є нічим иншим, як одною великою
гіпотезою побудованою на тисячвх менших,
гіпотезах. Гіпотеза однак ся має се вгидіне;
що ми стаємо богами і тому лише боже ді-
лаємо і думаємо. Коли нам колись — як мо-
ністам — стане лячно перед власною подіб-
ністю до Бога, тоді перечимо ріжницю ме-
жи добрим і злим, блудом і правдою і твер-
димо, цілій людскости в лице, що нема абсо-
лютної, тільки релятивна правда. І се є, імо-
вірно, вершок „науковости“. Однак ні — пе-
редтим нехай захоронить нас ласка того, який
нам сказав, що пішло нам духа правди. Та
того атеїстичного негативізму і матеріялістич-
ної метафізики відхрещує ся наша молодіж
академічна („Шляхи“ 123) і то є вель-
ми відрадна поява. Они навіть за-
являють устами свого органу, що в них є
„глибоке розумінє для релігійних справ, як
для етичних і естетичних поривів людского
духа, як для віри в абсолют і трансцендентну
вартість людского життя та лиш що досліди
сучасної науки кажуть їм задивляти ся трош-
ки інакше на релігійне питанє, ніж як се ро-
била матеріялістична метафізика і атеїстич-
ний негативізм“ (ibid. 123).

Коли так, то зійдемось — чи скорше чи
пізнійше. Молодий вік має то себе, що лю-
бить помодернізувати, самостійно псфільосо-
фувати, але настане час, коли, як Тарас каже:

знову іменем Христовим
возобновим нам тихий рай
і Бога Богом назовем...

Телеграми

з дня 27. грудня.

Відень. (ТКБ). Намісник др. Коритов-
ський приїхав ту вчора на ден день і вече-
ром виїхав з поворотом до Львова.

Меран (ТКБ). Тіло бл. п. Зєлєского по
думці єго бажаня без особливого торжества
по покровленю веревезено до міської каплиці,
а звідтам на дворець в цілі перевезеня до
Львова.

Відень. Завтрішва „Wien. Ztg.“ опові-
стить цісарський розпорядок, яком поручає ся
управу міністерства скарбу тайному раднико-
ви д-рови Августови бар. Енгльови ф. Майн-
фельден, шефови секції в тім міністерстві.

Відень. (ТКБ). Цісар приїхав вчора на
послуханю б. грецкого посла Штрайта, який
обняв теку війни в грецким кабинеті.

Білгород. (ТКБ). На онодшнім засіданю
скупштини опозиція виїшла в салі нарад на
знак протесту проти способу, в який прави-
тельство поступало підчас ухвали бюджета.
По виході опозиції була скупштина здеком-
плетована. Зачувати, що кабинет Пасича по-
дасть са до відставки.

Париж. (ТКБ). Експове предсідника мі-
ністрів Домержа зробило добре вражінє в ко-
місії палати для заграничних справ. Члени
комісії висказували живе вдоволенє з при-
чини політики, якої предсідник хоче держа-
ти ся.

Севастополь. (ТКБ). Від трох днів шалє
ва Чорнім морю буря. Підводна лодка „У-
ральск“ значно ушкоджена.

Вашінгтон. (ТКБ). Предсідник Вільзон
підписав биль про оборот гроша.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

у Львові, ул. Руска. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обез-
печень „Дністер“ в р. 1895 на підставі
закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до
подвійної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділюване кре-
диту своїм членам ріжникам обезпече-
ним в „Дністрі“ від більше літ.

Відсотки від вкладок 4%, без по-
трученя рентового податку.

Вкладки приймає і виплачує Каса
Товариства в урядових годинах, від 8.
до 2. в полудно.

Контю в Почтовій Щадниці 35.527.

Жирове Контю в австро-угор банку

Щадничі вклади К 3,683.428.—

Власний масток К 474.302.—

Уділені позички К 4,494.957.—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем

„ДОСТАВА“

Стов. зареєстр. з обмеж. (дворазовою)
порукою.

Дирекция: Львів, ул. Домініканська 11.

Склади: Львів, ул. Руска 20.

Станіславів, ул. Смольки 1.

Перемишль, Ринок 26.

Поручає свої богато заосмотрені
склад і усяких церковних річий. Приї-
має усякі наприви, золоченя і переплети.

Достарчає дзвонів готових і пі-
сля замовлень та стрійних дзвіночків.

Поручає церковних маларів, різьба-
рів, золотарів і підприсмців будови і
наприви. Продає церковне і столо-
ве біле та срібло, правдиве, хінське і
альпаку. Виготовлює хоругви і прапори
для „Соколів“ і Чит. „Просвіти“.

Церквам-членам дає 2% додатко-
вого опусту при закупі.

Кожда Церков, кождий Русин по-
винен стати членом „Достави“.

Уділ 20 К, платний також ратами;
вписове 1 К; дивіденда за 1913 р. 7%.

Часть зиску розділює „Достава“
на церковні і народні цілі.

Хто купує в „Доставі“ купує у се-
бе; збільшує народне майно, попірає
рідний промисл.

Інформацій уділює дирекция, ул.
Домініканська 11; на жаданє висилає
цінники 484(26)

Рух залізничних поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1913 Р. після часу середно-європейского.

Замітка. Поїзди поспішні означені грубим друком. Години нічні від 600 вечером до 5:59
рано означені підчеркненем чисел минутних.

Криізг до Львова

на головний дворець:

З Кракова: 222, 542, 6:220, 7:25, 8:45, 9:55,

1:10*, 1:25.

З Підволочиска: 7:15, 11:25, 2:1, 5:25, 10:30,

10:48†

З Черновців: 1207, 523*, 543*, 7:40, 10:28†,

1:45, 5:35, 6:31, 9:25

*) Зі Станіславова. †) З Коломиї. ‡) З Хо-

дорова в кождий день по неділі і

святю.

Зі Стрия: 7:20, 9:0, 11:40, 6:20, 11.

Зі Самбора: 7:45, 9:55, 1:48, 8:30.

Зі Сокаля: 7:05, 1:00, 7:38.

З Яворова: 8:04, 4:20.

З Брухович 6:55.

З Підгаць: 11:20, 10:20.

Зі Стоянова: 9:50, 6:30.

на дворець „Львів-Підзамче“:

З Підволочиска: 6:56, 11:05, 1:58, 5:06, 10:12,

10:31†

З Підгаць: 7:26*, 10:49, 10:01, 12:00§)

*) з Винник. §) з Винник лиш в суботу.

Зі Стоянова: 9:31, 6:11

на дворець „Львів-Личаків“:

З Підгаць: 7:08*, 10:31, 3:03* 9:41, 11:43§).

*) з Винник. §) з Винник в суботу.

Хрестини

оповіданє О. Степановича

(псевдонім одного звісного і дуже та-
лановитого письменника) —

появило ся відбиткою з „Руслана“
накладом Христ.-сусп. Союза і є до
набути:

в книгарні тов. ім. Шевченка
Львів, Ринок 10

по ціні 30 сотиків (з почтовою перес.
35 сот.)

Поручати сего оповіданя, основа-
ного на ідейній почві польско-руської
борби о душі, не потребуємо. Читачі
„Руслана“ в листах висловлювали по-
дяку редакції за придбанє сего опо-
віданя і домагали ся відбитки єго в
цілі поширеня в широких верствах
нашого народу, особливе в тих околи-
цях і тих кругах, де наш нарід живе
помішаний з польским народом, пере-
плітаючись родинними звязами і де
польське духовенство, яке в нинішних
часах тіснійше, ніж коли іноді стоїть
під моральним впливом всепольскої,
екстермінаційної політики супроти Ру-
синів, хитро перетягає рускі душі в
польскій національний табор. Тип ха-
рактерного, тактовного, але рішучого
судії Володислава Данкевича з „Хре-
стин“ промовить красше до неодної
закопчаной душі, як сотки агітацій-
них промов — тому кладемо на серце
нашим діячам заосмотратись в се де-
шеве оповіданє і поширити єго в ши-
роких кругах.

Олександр Гарвіцький.

Спомини з мого життє.

Перша часть (Образки з громадянського і
письменського розвитку Русинів в 60-их рр.
XIX ст. (з додатком переписки Ст. Нова-
ковча, М. Лисенка і П. Куліша,
з 10 портретами і двома картинами) виїшли
вже яко № 87—91 Загальної Бібліотеки.

Можна набути в Накладні Я. О-
ренштайна в Коломиї, або в Книгар-
ні Н. Товариства ім. Шевченка
у Львові.

Ціна брошурованого примірника 1 К 50 сот

оправного примірника 1 „ 80 „

Чудові образи кисти арт. маль. п. О. Куриласа.

І. Пречюта Діва — Мати Русного краю.

II. Ісус Христос — небесний Учитель.

Сі чудові образи (одинокі на урвх природних
моти-вах) виїшли вірно після оригіналів у всіх
природних
красках.

Ціна за пару оправлених образів:
в рамках дубових з опакованєм К 20.— місячно К 3

„ золотих „ 24.— „ К 4

„ магонювих „ 23.— „ К 4

„ спеціальних „ 34.— „ К 9

Висилає за посылплатою або на рати: М. Кри-
вечий Львів. Ринок ч. 10.

в головного двірця:

До Кракова: 1235, 335, 8:25, 8:32, 1:26†), 2:45,

3:40*, 5:50, 7:00, 7:30, 11:10

До Підволочиска: 6:08, 10:40, 2:00, 2:55† 8:40,

11:15.

До Черновців: 2:45, 6:10, 9:10, 10:03, 2:30, 3:12*),

5:52†), 7:50, 11:00.

*) До Станіславова. †) До Коломиї

†) До Ходорова в кождий день перед
неділю і святю.

До Стрия: 7:25, 1:50, 6:50, 8:15, 11:25.

До Самбора: 6:53, 9:05, 3:50, 10:50.

До Сокаля: 7:50, 2:35, 7:50, 11:35*).

*) До Рави рускої (лише в неділі).

До Яворова: 8:40, 6:31.

До Брухович 6:00.

До Підгаць: 5:55, 4:53.

До Стоянова: 8:05, 6:00.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиска: 6:23, 11:00, 2:14, 3:12†), 9:02

11:33.

До Підгаць: 6:09, 1:34*), 5:15, 10:40§).

*) лише до Винник. §) До Винник лиш
в суботу.

До Стоянова: 8:22, 6:11.

на дворець „Львів-Личаків“

До Підгаць: 6:28, 1:53*), 5:36, 7:45*), 10:50§) ли

*) Лише до Винник. §) До Винник
ше в суботу.